

Pagna ewlenija>Drittijietek>Il-Vittmi ta' delitti (għalkemm hawnhekk tista' t'fisser ukoll tal-kriminalità)>Kumpens>

Talba għall-ħlas tad-danni minghand min ikun wettaq ir-reat

Talba għall-ħlas tad-danni minghand min ikun wettaq ir-reat

Spanja

Kif nista' nitlob danni jew mezzi oħra ta' rimedju/sodisfazzjon minn trasgressur fi proċess (proċedimenti kriminali), u lil min għandi nindirizza din it-talba?

Fil-liġi Spanjola, il-proċedura normali biex jintalab kumpens għad-danni mgarrba hija dik ta' proċedimenti kriminali, fejn jiġu analizzati responsabbiltajiet ċivili kif ukoll dawk kriminali. Għal din ir-raġuni, il-qorti kriminali lokali (*Juzgado de Instrucción*) toffri kawża ċivili lill-parti leża, sabiex tkun tista' tiddikjara jekk tkunx tixtieq tagħmel talba matul il-proċedimenti kriminali jew tirriżerva d-dritt li tagħmel talba għall-korrimment imġarrab matul il-proċedimenti ċivili.

Jekk il-parti leża tiddikjara li tkun tixtieq tagħmel talba fil-proċedimenti kriminali, hija tista' jew tagħzel li tiftaħ kawża ċivili f'isimha mill-prosekutur pubbliku (dan iseħħ ukoll jekk ma tagħzilx preferenza) jew, jekk tkun tixtieq, tattendi personalment (permezz ta' avukat jew ir-rappreżentant tal-qorti).

Jekk il-parti lezi tagħzel li tagħmel talba għal danni barra mill-proċedimenti kriminali, hija trid tiftaħ proċedimenti ċivili skont ir-regoli għal dawn il-proċedimenti. Konsegwentement, il-vittma tista' tipprezenta talba għal kumpens għad-danni lill-qorti, kemm personalment fuq id-dikjarazzjoni li tkun irċeviet meta gjet offruta l-possibbiltà li tiftaħ il-proċedimenti bħala parti privata, jew bil-miktub fejn tiddikjara t-talba tagħha, jew permezz ta' avukat jew rappreżentant tal-qorti. Din ir-rappreżentanza bil-miktub mhijiex essenzjali: jekk ma ssirx, il-prosekutur pubbliku jiftaħ proċedimenti ċivili kif ukoll kriminali.

Inti tista' tgħin fit-tnejja tal-applikazzjoni mill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*) li jinsabu fil-komunitajiet awtonomi kollha, kważi fil-bliet kapitali provincjali kollha u anki fi bliet oħrajn; għal reati ta' terroriżmu tista' tingħata għajnuna mill-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

F'liema punt fil-proċedimenti kriminali għandi nipprezenta talba?

Tista' tipprezenta talba fi kwalunkwe punt fil-proċedimenti sakemm ikun qabel il-bidu tal-proċess orali. Il-qorti kriminali lokali toffriek il-possibbiltà li tagħmel it-talba matul l-istadju tal-investigazzjoni ladarba tiġi nnotifikata bl-eżistenza ta' parti leża.

X'nista' nitlob fit-talba u kif għandi nipprezenta (nindika ammont totali u/jew nispeċifika t-telf individwali, it-telf fil-profitti u interessi)?

It-talba għandha tispeċifika d-danni kkawżati – l-ammont - u jkun fiha l-fatturi jew l-istimi rilevanti li jsostnu t-talba tiegħek, li aktar tard jiġu eżaminati mill-espert tal-qorti.

Hemm formola speċifika għal tali talbiet?

Le.

X'evidenza għandi bżonn nipprezenta biex insostni t-talba tiegħi?

Insostenn tat-talba għal danni għandek tipprovi l-fatturi jew l-istimi rilevanti li jsostnu t-talba tiegħek. Jekk applikajt għal għajnuna legali, se tkun meħtieġ(a) tipprovi evidenza tad-dhul u l-assi tiegħek.

Hemm spejjeż tal-qorti jew spejjeż oħra marbuta mat-talba tiegħi?

Le.

Nista' ningħata għajnuna legali qabel u / jew matul il-proċedimenti? Nista' ningħata din l-għajnuna jekk m'iniex ngħix fil-pajjiż fejn qed isiru l-proċedimenti?

Bħala applikant vittma, miż-zmien tal-ewwel kuntatt tiegħek mal-awtoritajiet u l-uffiċjali inti għandek id-dritt li tircievi informazzjoni biex tikseb parir u difiża legali, u jekk applikabbli l-kundizzjonijiet biex tiksibhom mingħajr ħlas. L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdulek ukoll din l-informazzjoni.

Bħala applikant vittma inti tkun tista' tissottometti t-talba tiegħek sabiex ikollok id-dritt tiegħek għall-għajnuna legali rrikonoxxut lill-uffiċjal jew lill-awtorità li tawk l-informazzjoni dwar il-proċedura sabiex tikseb pariri u difiża legali u, fejn applikabbli, sabiex tiksibhom mingħajr ħlas. L-uffiċjal jew l-awtorità jibagħtuha, flimkien mad-dokumentazzjoni pprovduta, lill-kamra tal-avukati rilevanti.

It-talba tiegħek tista' tiġi sottomessa wkoll lill-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, li jibagħtuha lill-kamra tal-avukati rilevanti.

B'mod ġenerali, bħala applikant vittma inti tista' tibbenefika minn servizzi ta' gwida legali li joffru informazzjoni dwar il-liġi liċ-ċittadini kollha. Dawn is-servizzi huma organizzati mill-kmamar tal-avukati f'kull qasam ġudizzjarju.

Biex taċċessahom, għandek timla formola li tista' tinstab fil-qrati, fil-Ministeru tal-Ġustizzja u f'uffiċċji oħrajn tal-Istat u tagħti prova li l-mezzi ta' għajxien tiegħek mhumiex biżżejjed. Inti trid tissottometti t-talba tiegħek lill-kamra tal-avukati fil-qasam tal-qorti rispettiva jew fil-qorti fiż-żona fejn tirisjedi, jekk il-proċedimenti kriminali jkunu għadhom ma bdewx. Ladarba jibdedw il-proċedimenti kriminali, inti tista' tikseb għajnuna legali mingħajr ħlas fi kwalunkwe ħin, sakemm bħala vittma inti tidher personalment fil-proċedimenti.

Jekk inti vittma ta' reat ta' vjolenza abbażi ta' sess, ma hemmx bżonn li l-ewwel tagħti prova li l-mezzi tiegħek huma insuffiċjenti sabiex tikseb għajnuna legali.

Jekk inti vittma ta' terroriżmu, tista' tikseb ukoll għajnuna legali.

Bħala vittma ta' reat inti tista' tapplika għal għajnuna legali fi Spanja jekk inti ċittadin(a) ta' kwalunkwe Stat Membru tal-UE u turi li r-riżorsi tiegħek mhumiex adegwati.

Irrispettivament mill-eżistenza tar-riżorsi sabiex jinbdew proċedimenti legali, id-dritt tiegħek għall-għajnuna legali se jiġi rrikonoxxut u din l-għajnuna se tiġi pprovduta lilek minnufih jekk tkun vittma ta' vjolenza abbażi ta' sess, terroriżmu jew traffikar tal-bnedmin fi kwalunkwe proċediment li huwa marbut ma', idderivat minn jew riżultat tal-istat tiegħek bħala vittma, jew jekk inti minorenni jew għandek diżabbiltà intellettuali jew mard mentali meta tkun il-vittma ta' sitwazzjonijiet ta' abbuż jew trattament ħazin.

Dan id-dritt japplika wkoll għall-benefiċjarji ta' kwalunkwe tip ta' għajnuna fil-każ ta' mewt tal-vittma, sakemm ma kinux involuti fl-atti.

Għall-finijiet tal-ġoti ta' għajnuna legali, bħala applikant inti titqies bħala vittma meta jiġi pprezentat ilment jew titressaq kawża, jew meta jinbdew proċedimenti kriminali, għal kwalunkwe wieħed mir-reati msemmija, u inti żżomm dan l-istatus sakemm il-proċedimenti kriminali jkunu fis-seħħ jew meta jkun inħareġ verdett ta' ħtija wara l-konklużjoni tal-proċedimenti.

Id-dritt għall-għajnuna legali jintilef ladarba l-liberazzjoni ssir finali, jew wara s-sospensjoni temporanja jew iċ-ċaħda tal-proċedimenti minħabba li l-atti kriminali ma tkunx ingħatat prova tagħhom, mingħajr l-ebda obbligu li tiġiħallas lura l-ispiza tal-benefiċċji li jkunu tgawded mingħajr ħlas sa dak il-punt.

Fil-proċedimenti differenti li jistgħu jinbdew bħala riżultat tal-istatus tiegħek bħala vittma tar-reati identifikati u, b'mod partikolari, fi proċedimenti ta' vjolenza abbażi ta' sess, irid jassistik l-istess avukat, sakemm dan id-dritt ta' difiża tiegħek ikun b'hekk debitament garantit.

Inti għandek id-dritt għal għajnuna legali jekk l-introjtu annwali tiegħek u l-introjtu għal kull unità tal-familja ma jaqbzux:

Darbtejn aktar mill-Indikatur tal-Introjtu għal Diversi Skopijiet (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples – IPREM*) fis-sehñ fil-mument li ssir it-talba, meta l-persuni inkwistjoni ma jkunux parti minn xi unità tal-familja. L-IPREM huwa indici li jiġi ffixxat kull sena u jintuża sabiex jiddetermina l-ammont ta' ċerti benefiċċji jew il-livell limitu għall-aċċess għal ċerti benefiċċji, intitolamenti jew servizzi pubbliċi.

Darbtejn u nofs aktar mill-IPREM fis-sehñ fil-mument li ssir it-talba, meta l-persuni inkwistjoni jkunu parti minn kwalunkwe wieħed mit-tipi ta' unità tal-familja b' anqas minn erba' membri.

Tliet darbtejn aktar mill-IPREM meta l-unitajiet tal-familja inkwistjoni jkunu fformati minn erba' membri jew aktar.

Jekk bħala vittma inti tingħata l-benefiċċju tal-għajnuna legali, ma jkollokx bżonn tħallas l-ispejjeż li ġejjin:

Parir legali minn qabel.

It-tariffi tal-avukat u tar-rappreżentant tal-qorti.

L-ispejjeż li jirriżultaw mill-pubblikazzjoni tal-avviżi fil-gazzetti uffiċjali.

Id-depożiti meħtieġa sabiex jiġu ppreżentati ċerti appelli.

Il-ħlasijiet għall-esperti.

Barra minn hekk, inti tibbenefika minn tnaqqis ta' 80 % fuq il-kost tal-atti notarili u taċ-ċertifikati mir-reġistri tal-artijiet u tal-kummerċ.

Il-qorti kriminali meta tiċċad jew tirrifjuta li tiddeċiedi dwar it-talba tiegħi kontra t-trasgressur?

B'mod ġenerali, fil-każ ta' **reati vjolenti u reati sesswali**, il-qorti teħtieġ li tivvaluta l-eżistenza ta' reat vjolenti jew reat sesswali intenzjonali u tistabbilixxi dan fid-deċiżjoni ġudizzjarja li ttejjem il-proċedimenti kriminali. F'din id-deċiżjoni ġudizzjarja finali fil-proċedimenti kriminali, ir-relazzjoni kawżali bejn ir-reati u l-korrimenti jew id-danni għas-saħħa jew, jekk applikabbli, il-mewt, trid tiġi ddeterminata b'mod ċar.

Huwa possibbli wkoll li d-deċiżjoni ġudizzjarja li ttejjem il-proċedimenti kriminali tista' tordna s-sospensjoni temporanja tal-proċedimenti jew l-għeluq tal-proċedimenti.

Skont il-leġiżlazzjoni Spanjola dwar il-kwistjonijiet kriminali, is-sospensjoni temporanja tal-proċedimenti tkun xierqa jekk it-tweġġiq tar-reat li rriżulta fil-kawża tal-qorti ma tingħatax prova tiegħu kif xierqa, jew jekk jiġi konkluż li ttwettaq reat iżda m'hemm x biżżejjed raġunijiet biex persuna/i partikolari tiġi akkużata/jiġu akkużati bħala awturi, kompliċi jew persuni involuti.

L-għeluq tal-proċedimenti jkun xieraq jekk ma jkunx hemm indikazzjoni raġonevoli li ttwettaq l-att li jwassal għall-kawża tal-qorti, jekk l-att ma kkonstitwixxi reat jew jekk dawk imtella' l-qorti bħala awturi, kompliċi jew persuni involuti jidhru li jkunu eżentati minn responsabbiltà kriminali.

Fil-każ ta' **reati ta' terroriżmu**, b'mod ġenerali huwa meħtieġ li l-qorti tivvaluta jekk hemm x responsabbiltà ċivili għall-atti u d-danni previsti fil-leġiżlazzjoni applikabbli. L-għoti tal-għajnuna u l-benefiċċji rrikonoxxut skont il-leġiżlazzjoni Spanjola dwar it-terroriżmu huwa soġġett għall-prinċipji dwar il-kumpens stabbiliti fil-Konvenzjoni Ewropea dwar il-Kumpens għall-Vittmi ta' Reati Vjolenti.

Nista' nappella kontra tall-deċiżjoni jew infittex mezzi oħra ta' rimedju / sodisfazzjon?

Jekk il-maġistrat tal-eżaminazzjoni (f'qorti jew entità ġudizzjarja) jiddeċiedi li jagħlaq il-proċedimenti - jiġifieri, jordna ċ-ċaħda tal-kawża - il-vittma tista' tappella jekk tkun dehret personalment fil-proċedimenti u tkun prosekuzzjoni privata.

Skont il-leġiżlazzjoni Spanjola dwar il-kwistjonijiet kriminali, sospensjoni temporanja tal-proċedimenti tkun xierqa jekk it-tweġġiq tar-reat li rriżulta fil-kawża tal-qorti ma tingħatax prova tiegħu kif xierqa, jew jekk jiġi konkluż li ttwettaq reat iżda m'hemm x biżżejjed raġunijiet biex persuna/i partikolari tiġi akkużata/jiġu akkużati bħala awturi, kompliċi jew persuni involuti.

L-għeluq tal-proċedimenti jkun xieraq jekk ma jkunx hemm indikazzjoni raġonevoli li ttwettaq l-att li jwassal għall-kawża tal-qorti, jekk l-att ma kkonstitwixxi reat jew jekk dawk imtella' l-qorti bħala awturi, kompliċi jew persuni involuti jidhru li jkunu eżentati minn responsabbiltà kriminali.

Fil-każ ta' **reati vjolenti u reati sesswali**, deċiżjoni ġudizzjarja li ttejjem il-proċedimenti kriminali u li ma jkun hemm l-ebda rimedju ieħor disponibbli fil-konfront tagħha tkun ġeneralment meħtieġa sabiex wieħed ikun jista' japplika għal tipi differenti ta' għajnuna prevista legalment. Għal dak l-għan, id-deċiżjoni finali tal-proċedimenti kriminali tista' tiġi appellata fi żmien terminu stabbilit u billi l-appelli jiġu ppreżentati kif indikat f'dik id-deċiżjoni.

Jekk ningħata kumpens għad-danni mill-qorti, kif nista' niżgura li s-sentenza tiġi infurzata kontra t-trasgressur u x'għajnuna nista' ningħata biex niżgura dan?

L-Istat iħallas l-għajnuna kollha jew parti minnha jekk it-trasgressur ikun ġie ddiċjarat parzjalment insolventi.

L-Istat jissurroga lilu nnifsu għad-drittijiet tiegħek fil-konfront tal-parti ċivilment responsabbli għar-reat, sal-ammont sħiħ tal-għajnuna proviżorja jew finali li tkun ingħatajt bħala vittma jew benefiċjarju.

L-Istat jista' jressaq kawża għall-irkupru kontra l-parti ċivilment responsabbli għall-att kriminali sabiex jitlob ir-rimborż sħiħ jew parzjali tal-għajnuna mogħtija.

Din il-kawża titwettaq, fejn xieraq, permezz tal-proċedura ta' rkupru infurzat amministrattiv u tapplika fil-każijiet li ġejjin, fost l-oħrajn:

Fejn id-deċiżjoni ġudizzjarja finali tiddeċiedi dwar l-assenza ta' reat.

Fejn wara l-ħlas tal-għajnuna, kemm inti bħala l-vittma kif ukoll il-benefiċjarji tiegħek ksibtu, għal kwalunkwe raġuni, rimedju sħiħ jew parzjali għad-danni mġarrba fit-tliet snin wara l-għoti tal-għajnuna.

Fejn l-għajnuna tkun inkisbet abbażi tal-forniment ta' informazzjoni falza jew deliberatament inkompleta jew bi kwalunkwe mezz frodulent iehor, kif ukoll l-ommissjoni deliberata ta' ċirkustanzi li jwasslu għar-rifjut jew it-tnaqqis tal-għajnuna mitluba.

Fejn il-kumpens mogħti fis-sentenza jkun anqas mill-għajnuna proviżorja.

Din il-kawża titressaq mill-Istat li jidher fil-proċedimenti kriminali jew ċivili li jkunu qegħdin jitwettqu, mingħajr preġudizzju għall-kawża ċivili li tista' titressaq mill-prosekutur pubbliku.

Il-vittmi jistgħu jiġu assistiti permezz tal-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità, jew fil-każ ta' reati ta' terroriżmu, permezz tal-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali, bi kwalunkwe informazzjoni li jkunu jeħtieġu dwar dawn il-kwistjonijiet bħala vittmi ta' reat.

L-Uffiċċji ta' Appoġġ għall-Vittmi tal-Kriminalità jipprovdu informazzjoni dwar il-possibbiltà li għandek bħala vittma li tipparteċipa fis-sentenza ta' prigunerija u jwettqu kwalunkwe attivitajiet ta' assistenza li jkunu meħtieġa sabiex inti tkun tista' teżerċita d-drittijiet irrikonoxxuti mil-ligi.

Jekk inti vittma ta' terroriżmu, l-Uffiċċju ta' Appoġġ u Informazzjoni għall-Vittmi tat-Terroriżmu tal-Qorti Superjuri Nazzjonali jipprovdu lilek il-mezzi ta' informazzjoni meħtieġa sabiex tkun tista' ssib dak kollu li huwa relatat mal-eżekuzzjoni tas-sentenza ta' prigunerija sal-mument li l-pieni jkunu ġew skontati kompletament, speċjalment f'każijiet fejn jinġataw benefiċċji jew jinħelsu l-persuni kkundannati. Barra minn hekk, fil-kamp ta' applikazzjoni tal-ipproċessar ta' każijiet ta' kumpens dan jipprovdi informazzjoni lilek bħala vittma dwar il-ksib ta' ċertifikati tas-sentenzi finali, ordnijiet biex ma jiġux infurzati responsabbiltajiet ċivili u dokumenti oħra meħtieġa biex tiġi pproċessata l-għajnuna stabbilita legalment.

L-aħħar aġġornament: 17/01/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.